

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 14CoP/22/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6618202478
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 10. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Podhorová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2018:6618202478.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Podhorovej a členov senátu JUDr. Evy Dzúrikovej a JUDr. Jaroslava Galla, vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: O. X. U., nar. XX.XX.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny T., dieťa rodičov D. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom U., N. ulica XXX/XXX, štátny občan Slovenskej republiky, zastúpenej JUDr. Zuzanou Morháčovou, advokátkou, so sídlom Haličská cesta 3200, 984 03 Lučenec a X. U., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom I., B. XX/XX, t.č. R., Q. XX/X., štátny občan Slovenskej republiky, zastúpený Mgr. Petrom Sitarčíkom, advokátom, so sídlom Jókaiho 1, Lučenec o zmenu úpravy práv a povinností k maloletému dieťaťu, o odvolaní otca maloletého proti rozsudok Okresného súdu Lučenec č. k. 11P/11/2018 - 45 zo dňa 11. 07. 2018, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok Okresného súdu Lučenec č. k. 11P/11/2018 - 45 zo dňa 11. 07. 2018 potvrdzuje.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Lučenec (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozhodol tak, že zmenil rozsudok Okresného súdu Lučenec , č.k. 6P/52/2015 - 24 zo dňa 27.10.2015 v časti týkajúcej sa úpravy výživného a styku otca s maloletým O. X. U., nar. XX.XX.XXXX tak, že otec maloletého X. U., nar. XX.XX.XXXX je povinný prispievať na výživu maloletého O. X. U., nar. XX.XX.XXXX v sume 70,-Eur mesačne vždy do 15.dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky počnúc dňom doručenia rozsudku. Zároveň rozhodol, že otec dieťaťa je oprávnený stykať sa s maloletým O. X. U., nar. XX.XX.XXXX nasledovne:

- každú stredu v týždni od 16.30hod. do 19.00hod. tak, že dieťa si prevezme o 16.30hod. spred bytu matky a odovzdá ho matke v ten istý deň o 19.00hod. na tom istom mieste.
- každý párný týždeň v mesiaci od piatka 16.30 hod. do nedele do 19.00hod. tak, že prevezme o 16.30hod. spred bytu matky a odovzdá ho matke v nedeľu o 19.00hod. na tom istom mieste.
- počas letných prázdnin každý kalendárny rok v mesiaci júl od 15.07 do 22.07. a v mesiaci august od 15.08. do 22.08. tak, že otec si prevezme dieťa spred bytu matky dňa 14.07. o 16.30 hod. a matke vráti dieťa späť 22.07. o 19.00hod. pred jej bytom a opäť si ho prevezme dňa 14.08. o 16.30hod. spred bytu matky a matke vráti dieťa dňa 22.08. o 19.00hod. pred jej bytom
- počas Vianočných sviatkov každý párný rok tak, že otec si dieťa prevezme vždy 23.12. o 16.30hod. spred bytu matky s tým, že dieťa vráti matke späť 26.12. o 19.00 hod. pre jej bytom a každý nepárný rok tak, že si otec dieťa prevezme spred bytu matky vždy 30.12. o 16.30 hod. a vráti dieťa matke späť 02.01. o 19.00hod. pred jej bytom
- počas Veľkonočných sviatkov každý nepárný rok tak, že otec si dieťa prevezme v stredu, t.j. deň pred Veľkonočnými prázdninami vždy o 16.30 hod. spred bytu matky a vráti dieťa matke späť v sobotu o 19.00 hod. pred jej bytom a každý párný rok tak, že otec si dieťa prevezme v sobotu o 16.30 hod spred

bytu matky a vráti dieťa matke späť v utorok, t.j. posledný deň Veľkonočných prázdnin o 19.00hod. pred jej bytom

- počas jarných prázdnin každý páry rok tak, že otec si prevezme dieťa v nedeľu pred začiatkom jarných prázdnin o 16,30hod. spreď bytu matky a vráti dieťa späť matke počas nasledujúceho týždňa v stredu o 19.00hod. pred jej bytom a každý nepárny rok tak, že otec si prevezme dieťa v stredu počas jarných prázdnin o 16.30hod. spreď bytu matky a vráti dieťa späť matke v nedeľu o 19,00hod. pred jej bytom.

2. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že otec maloletého O. X. U. sa podaným návrhom doručeným okresnému súdu dňa 04.06.2018 domáhal zmeny úpravy styku s maloletým dieťaťom tak, že žiadal rozšíriť doteraz upravený styk v zmysle rozsudku sp.zn. 6P/52/2015 aj počas sviatkov a taktiež dvakrát v týždni počas každého nepárneho týždňa v zmysle návrhu otca. Súd prvej inštancie poukázal na ust. § 26 Zákona o rodine, ďalej § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5, ďalej § 75 ods. 1, § 78 ods. 1, 2, 3 a § 36 ods. 1 Zákona o rodine. Pokiaľ sa týka vyživovacej povinnosti smerom k maloletému dieťaťu, vzhľadom na návrh matky maloletého, súd prvej inštancie konštatoval, že v danom prípade mal za preukázané, že matka zabezpečuje osobnú starostlivosť o maloletého a uspokojí len nevyhnutné potreby dieťaťa za pomoci rodiny. Od poslednej úpravy výživného prešli takmer 3 roky, dieťa začalo navštevovať materskú školu, čím vzrástli výdavky najmä na jeho ošatenie, obuv i stravu. Súd poukázal na ustanovenie § 78 ods. 3 Zákona o rodine, v zmysle ktorého pri zmene pomerov je vždy potrebné prihliadnuť aj na vývoj životných nákladov. Práve s poukazom na valorizačnú klauzulu súd uložil povinnému rodičovi (otcovi maloletého) vyživovaciu povinnosť vo výške 70,-Eur (z pôvodných 30,-eur), pričom nezohľadnil argumentáciu otca, že jeho pracovný pomer končí mesiacom august roka 2018, nakoľko pri rozhodnutí súdu je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia. V čase rozhodovania o výživnom bol otec zamestnaný, mal pravidelný príjem, pričom zvýšenie výživného odôvodňujú potreby maloletého dieťaťa. Súd vzal tiež do úvahy možnosti a schopnosti povinného rodiča a konštatoval, že neuložil povinnému rodičovi povinnosť platiť výživné v sume 100,-Eur, tak ako žiadala matka dieťaťa, nakoľko súd bol toho názoru, že súdom určené výživné vo výške 70,-Eur je primerané veku dieťaťa a zodpovedá schopnostiam a možnostiam povinného rodiča. Ďalej súd rozhodoval o úprave styku s maloletým dieťaťom, keďže sa na rozšírenom styku rodiča v priebehu konania nedokázali dohodnúť. Zdôraznil, že styk rodiča s maloletým dieťaťom sa uskutočňuje predovšetkým v záujme dieťaťa a nie rodičov. Styk rodiča s maloletým dieťaťom má zaistiť v čo najväčšej miere vytváranie a udržiavanie rodičovského vzťahu a upevňovanie citového puta k obojom rodičom, aby dieťa pokiaľ možno v minimálnej miere pociťovalo výchovu neúplnej rodiny. Práve s poukazom na uvedené upravil styk maloletého s otcom tak, aby dieťa malo možnosť tráviť v rodine otca aj všetky sviatky, t.j. vianočné a veľkonočné sviatky, ako aj prázdniny, napriek nesúhlasu matky. Pri určení dĺžky styku zohľadnil vek maloletého dieťaťa, ako aj jeho denný režim, preto pri určovaní dĺžky trvania styku počas sviatkov nepresahuje styk u otca dĺžku 3 - 4 dni z dôvodu nízkeho veku maloletého dieťaťa, silnej citovej väzby k matke a skutočnosti, že u maloletého dieťaťa pôjde o prvé trávenie dní a nocí mimo domova a matky. V rámci bežného styku upravil styk maloletého s otcom tak, že dieťa môže každý druhý víkend tráviť u otca, pričom styk môže otec realizovať aj každú stredu v týždni od 16.30 hod. do 19.00 hod.. Nesúhlas matky so stykom každú stredu sa súdu javil ako neopodstatnený, nakoľko by došlo k zúženiu tohto styku len na každý druhý víkend, čo sa súdu javí ako nepostačujúce. V súčasnej situácii súd považuje úpravu styku tak, ako je uvedená vo výrokovvej časti rozsudku za primeranú všetkým okolnostiam, kde bol zohľadnený jednak vek maloletého dieťaťa, citová väzba na matku, ako aj jeho denný režim, na ktorý poukazovala matka maloletého dieťaťa.

3. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

4. Proti rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec maloletého prostredníctvom svojho právneho zástupcu. Uviedol, že rozsudok súdu prvej inštancie odvolaním napáda i v časti (výroku), ktorou bolo rozhodnuté o výživnom na maloleté dieťa v sume 70,-Eur a taktiež odvolanie podáva proti rozsudku v časti úpravy styku otca s maloletým dieťaťom počas bežných dní, počas víkendov, pričom z upraveného styku súdom otec maloletého akceptuje rozhodnutie súdu prvej inštancie len ohľadom styku s maloletým počas vianočných sviatkov, veľkonočných sviatkov a jarných prázdnin. Nestotožnil sa s rozhodnutím súdu prvej inštancie ohľadne styku s maloletým počas bežného týždňa, t. j. každú stredu v týždni od 16.30 hod. do 19.00 hod. tak, že dieťa si otec prevezme o 16. 30 hod. z pred bytu matky a odovzdá ho matke v ten istý deň o 19.00 hod. na tom istom mieste. I keď prvostupňový súd čiastočne vyhovel návrhu otca na styk s maloletým počas pracovných dní (každú stredu od 16.30 hod.

do 19.00 hod.) prvostupňový súd vôbec nezdôvodnil prečo nevyhovel návrhu otca, aby mal právo stýkať sa so svojím synom počas bežných pracovných dní tak, ako navrhoval, každý párný týždeň v mesiaci v pondelok od 15.00 hod. do 19.00 hod. a každý nepárny týždeň v mesiaci v utorok od 15.00 hod. do 19.00 hod. a v štvrtok od 15.00 hod. do 19.00 hod. Otec poukázal na to, že na obmedzenie styku maloletého so svojím otcom len počas stredy nie sú žiadne dôvody. Počas konania sa preukázalo, že má maloletý k otcovi, ako aj k jeho rodičom, vytvorený silný citový vzťah a na styk s nimi sa teší. Maloletý v súčasnosti navštevuje škôlku, čo znamená, že ešte nemá školské povinnosti, s ktorými by mal v poobedných hodinách povinnosti. Navyše, otec poukázal na to, že súd upravil styk každú stredu od 16.30 hod. do 19.00 hod. napriek tomu, že otec navrhoval styk od 15.00 hod. Počas konania otec dostatočne odôvodnil tento svoj návrh tým, že syna chce vyzdvihovať zo škôlky z dôvodu, že mu matka neoznamuje rôzne aktivity zo škôlky, ktorých sa chce zúčastňovať, ako aj z dôvodu, že býva v meste R., čo zahŕňa v prípade styku cestovanie s maloletým a čo ukracuje ich spoločný čas na rôzne aktivity. Taktiež prvostupňový súd vo svojom rozhodnutí neodôvodnil prečo obmedzil právo na styk otca s maloletým počas letných prázdnin len na jeden týždeň počas júla a jeden týždeň počas augusta (a nie na dva týždne, ako navrhoval), navyše, ak nebude mať otec so svojím synom právo na styk počas letných prázdnin každú stredu a párný týždeň. Ako poukazyval otec počas konania, takýto návrh podával z dôvodu, aby sa maloletému poskytovala stabilita výchovného prostredia nielen zo strany matky, ale aj otca, pričom by takouto úpravou bolo do istej miery (nie úplne) rešpektované právo maloletého na udržiavanie pravidelného osobného styku nielen s matkou, ale aj so svojím otcom. Otcov navrhovaná zmena styku je v záujme maloletého dieťaťa a uvedenou zmenou úpravy styku by boli nielen zachované citové väzby maloletého k svojmu otcovi, ale by sa aj rozšírili, čo je dôležitý element ďalšieho vývoja maloletého. Zároveň by týmto boli zachované aj vývinové potreby maloletého, a to s poukazom na vzťah otca a syna. K rozhodnutiu súdu, ktorým súd zmenil rozsudok Okresného súdu Lučenec č. k. 6P/52/2015-24 zo dňa 27. 10. 2015 v časti výživného tak, že otec maloletého X. U. je povinný prispievať na výživu maloletého O. X. U. v sume 70,-Eur mesačne vždy do 15. dňa, otec maloletého konštatoval, že u otca maloletého nastala zmena pomerov, čo sa týka jeho príjmu, ktorý je v súčasnosti cca 400,-Eur. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že otec je v súčasnosti zamestnaný v spoločnosti D. A. a. s. R., pričom jeho pracovný pomer je na dobu určitú do 31. 08. 2018. Jeho nevyhnutné mesačné výdavky sú na ubytovanie suma 85,09 Eur, elektrinu 25,-Eur, kúrenie 70,-Eur, televíziu 28,28 Eur, sporenie pre maloletého syna 23,34 Eur a výživné v doposiaľ určenej výške 30,-Eur. Po odpočítaní týchto pravidelných nevyhnutných mesačných výdavkov zostáva otcovi na živobytie 118,-Eur, pričom z tejto sumy musí zabezpečovať svoje stravovanie, ošatenie, ako aj cestu do práce. Z vykonaných dôkazov vyplýva, že aj táto nízka suma 118,-Eur je zabezpečená len do 31.08.2018, t. j. do skončenia pracovného pomeru, pričom po tejto dobe budú otcove výdavky prevyšovať jeho príjmy. Maloletý O. navštevuje materskú škôlku v U.. Počas konania otec maloletého preukázal súdu, že na výživu maloletého prispieva okrem súdom určených 30,-Eur aj finančnými prostriedkami, nákupom oblečenia, obuvi a športových potrieb. Taktiež od narodenia synovi prispieva sumou 23,34 Eur, a to formou sporenia v prospech maloletého na jeho účet. Otec sa preto nestotožňuje s rozhodnutím prvostupňového súdu ohľadom určeného výživného v sume 70,-Eur s poukazom súdu na to, že povinný rodič je zdravý a má možnosti kedykoľvek sa zamestnať a jeho povinnosťou je zamestnanie si hľadať. Otec maloletého býva v meste R., kde je v súčasnosti miera nezamestnanosti 21 až 24% a nedostatok pracovných príležitostí. Aj napriek tomu si otec maloletého našiel súčasné zamestnanie, kde mu zamestnávateľ dvakrát predĺžil pracovnú zmluvu na dobu určitú, t. j. do 31. 08. 2018. Aj z uvedeného dôvodu bol schopný prispievať nad výživu maloletého nad rámec súdom určeného výživného, čo však po skončení pracovného pomeru po 31.08.2018 nevie zabezpečiť. S poukazom na zistené finančné možnosti otca mal súd ponechať pôvodné výživné, nakoľko od 01. 09. 2018, t. j. za mesiac od podania odvolania, nebude v možnostiach a schopnostiach otca uhrádzať súdom určené výživné v sume 70,-Eur. Takéto rozhodnutie by bolo aj v súlade so zásadou hospodárnosti, aby o mesiac otec maloletého nemusel podávať nový návrh na zníženie výživného. Otec maloletého dieťaťa preto navrhol, aby krajský súd, ako súd odvolací, rozsudok Okresného súdu Lučenec zmenil tak, že zmení rozsudok Okresného súdu Lučenec č. k. 6P/52/2015-24 zo dňa 27. 10. 2015 v časti týkajúcej sa styku otca s maloletým O. X. U. tak, že otec dieťaťa je oprávnený stýkať sa s maloletým O. - každý párný týždeň v mesiaci v pondelok od 15.00 hod. do 19.00 hod. tak, že dieťa si otec prevezme o 15.00 hod. v škôlke a odovzdá ho matke v ten istý deň o 19.00 hod. pred bytom matky a od piatka od 15.00 hod. do nedele do 19.00 hod. tak, že dieťa si otec prevezme v piatok o 15.00 hod. v škôlke a odovzdá ho matke v nedeľu o 19.00 hod. pred bytom matky, - každý nepárny týždeň v mesiaci a v utorok od 15.00 hod. do 19.00 hod. a vo štvrtok od 15.00 hod. do 19.00 hod. tak, že dieťa si otec prevezme o 15.00 hod. v škôlke,

- počas letných prázdnin každý nepárny rok od 01. 07. do 15. 07. tak, že dieťa si otec prevezme spred bytu matky dňa 01. 07. o 09. 00 hod. a matke vráti späť 15. 07. do 19.00 hod. pred jej bytom a od 01. 08. do 15. 08. tak, že dieťa si otec prevezme spred bytu matky dňa 01. 08. o 09.00 hod. a matke ho vráti späť 15. 08. o 19.00 hod. pred jej bytom a každý páry rok od 16. 07. do 31. 07. a následne od 16. 08. do 31. 08.,

- počas vianočných sviatkov, veľkonočných sviatkov a jarných prázdnin otec maloletého navrhol rozhodnúť zhodne tak, ako rozhodol napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie. Návrh matky na zvýšenie výživného pre maloletého O. X. U. navrhol otec maloletého dieťaťa zamietnuť.

5. K odvolaniu otca maloletého sa dňa 10. 08. 2018 vyjadril kolízny opatrovník - Úrad práce, soc. vecí a rodiny T.. Uviedol, že s prihliadnutím na záujem maloletého dieťaťa, jeho citové väzby, jeho vývinové potreby ako i stabilitu prostredia, v ktorom sa má realizovať jeho výchova, upravený styk korešponduje právo dieťaťa na zachovanie vzťahu k rodičovi, ktorému nebol zverený do osobnej starostlivosti a táto úprava styku je zároveň primeraná k veku maloletého dieťaťa. Úpravou je zachovaná primeraná kontinuita výchovného vplyvu otca a s prihliadnutím na nízky vek dieťaťa z hľadiska jeho psychomotorického vývoja, ako aj jeho denného režimu. Úrad zotrval na svojich doterajších vyjadreniach a správach a navrhol rozsudok v odvolaní napadnutých častiach ako vecne správny potvrdiť s poukazom na to, že určené výživné je primerané veku a odôvodneným potrebám oprávneného dieťaťa, ako aj zárobkovým, majetkovým možnostiam a schopnosťami povinného a súdom upravený styk umožňuje posilňovanie vzájomných citových väzieb a výchovného pôsobenia otca.

6. K odvolaniu otca maloletého sa písomným podaním zo dňa 16. 08. 2018, doručeným Okresnému súdu Lučenec dňa 20. 08. 2018 vyjadrila matka maloletého prostredníctvom svojej právnej zástupkyne. Uviedla, že s názorom otca maloletého sa nestotožňuje, nakoľko odvolaním napadnutý rozsudok považuje v celom rozsahu za správny. Má za to, že súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie, správne vyhodnotil vykonané dôkazy, dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne posúdil po právnej stránke. Matka poukázala na to, že súhlasila s rozšírením styku otca s maloletým v porovnaní so stykom upraveným v rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 6P/52/2015 - 24 zo dňa 27. 10. 2015. Nesúhlasila so stykom otca s maloletým v takom rozsahu, ako to v návrhu zo dňa 04. 06. 2018 požadoval otec z dôvodu nízkeho veku maloletého. Matka je toho názoru, že je postačujúci styk otca s maloletým v takom rozsahu, ako o tom rozhodol súd prvej inštancie tento odzrkadľuje záujem maloletého. S uvedenou úpravou sa stotožnil aj kolízny opatrovník. Navrhovaný styk otca a maloletého v rozsahu pondelok od 15. 00 hod. do 19. 00 hod. v páry týždeň a nepáry týždeň v utorok od 15.00 hod. do 19. 00 hod. a rovnako štvrtok od 15.00 hod. do 19.00 hod. považuje matka za stresujúci pre maloletého, nakoľko tento potrebuje určitý a pravidelný režim, t. j. styk v rovnaké dni, každý týždeň, teda tak, ako rozhodol súd prvej inštancie. Matka maloletého nesúhlasila s návrhom otca týkajúceho sa realizácie styku od 15.00 hod., a teda vyzdvihovaním maloletého z materskej školy, nakoľko otec maloletého je nespoľahlivý a veľakrát došlo k situáciám, kedy si otec maloletého neprevzal v čase určenom súdom. Je teda predpoklad, že maloletého nevyzdvihne z materskej školy včas, čomu by sa chcela matka maloletého vyvarovať. Od septembra bude maloletý materskú školu navštevovať denne od 07. 00 hod. do 16.00 hod.. V materskej škole sa mu páči, chodí tam rád, chce byť s deťmi a z toho dôvodu matka nechce maloletého ukracovať o akékoľvek aktivity, ktoré v materskej škole vykonáva. O 16.00 hod. ho matka vyzdvihne a doma ho pripraví na styk s otcom o 16. 30 hod., ktorý si maloletého prevezme pred domom matky. Otec maloletého má možnosť pravidelne sa telefonicky informovať priamo v materskej škole o aktivitách, na ktorých sa následne môže zúčastniť. Ďalej otec maloletého v odvolaní uvádza, že na výživu maloletého prispieva sumou 30 Eur, a túto považuje za dostatočnú, nakoľko nebude v jeho možnostiach a schopnostiach uhrádzať súdom určené výživné v sume 70 Eur. Matka sa s uvedeným tvrdením otca nestotožňuje. Má za to, že otec maloletého mal v dostatočnom predstihu vedomosť o ukončení pracovného pomeru ku dňu 31. 08. 2018 a mal teda možnosť hľadať si nové zamestnanie. Je pravdou, že otec maloletého žije vo R., avšak nič mu nebráni v tom, aby si hľadal prácu v okolitých mestách ako sú T., či U. O., kde je viac pracovných príležitostí. Zároveň je v možnostiach a schopnostiach otca maloletého nájsť si zamestnanie, či privyrobiť si prostredníctvom brigád a tak zabezpečiť výživu maloletého, ktorá má prednosť pred inými výdavkami otca. Preto nemôže byť na ujmu maloletého, že otec od 01. 09. 2018 nebude zamestnaný. Matka si plní svoju vyživovaciu povinnosť spočívajúcu v osobnej starostlivosti o maloletého, ako aj v starostlivosti o domácnosť, poskytuje mu bývanie, stravovanie, ošatenie a zabezpečuje mu ďalšie potreby nevyhnutné pre jeho ďalší vývoj. Preto matka maloletého navrhla, aby odvolací súd rozsudok Okresného súdu Lučenec v celom rozsahu potvrdil ako vecne správny.

7. Vyjadrenie k vyjadreniu matky zo strany otca maloletého podané nebolo.

8. V dôsledku odvolania krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“), vec preskúmal v medziach daných ust. § 65 a § 66 zák. č. 161/2015 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“) a bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario rozsudok súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP v spojení s ust. § 2 ods. 1 CMP ako o vecne správny potvrdil.

9. Podľa ust. § 1 CMP podľa tohto zákona súdy prejednávajú a rozhodujú veci ustanovené v tomto zákone.

10. Podľa ust. § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

11. Zákon č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok upravuje konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých vo svojich ust. § 111 až § 122.

12. Podľa § 121 CMP rozsudky o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletých a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť alebo zrušiť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

13. Odvolací súd preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a aplikujúc ust. § 387 ods. 2 CSP sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku a konštatuje správnosť dôvodov a právnych úprav, na podklade ktorých súd prvej inštancie rozhodol.

14. Odvolací súd uvádza, že úprava výkonu rodičovských práv a povinností k maloleťmu dieťaťu je opodstatnená len za predpokladu, ak má súd jednoznačne v konaní preukázané, že pomery rodičov alebo dieťaťa sa zmenili podstatným spôsobom, a to do takej miery, že predchádzajúce rozhodnutie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností už nezodpovedá aktuálnym pomerom. Ak od poslednej úpravy práv a povinností rodičov k maloleťmu dieťaťu uplynula dlhšia doba, už táto skutočnosť je spravidla sama o sebe relevantným dôvodom opodstatňujúcim novú úpravu výkonu rodičovských práv a povinností najmä ohľadom nároku na výživu nezaopatreného dieťaťa, pretože vývoj životných nákladov, ako aj miera odôvodnených potrieb dieťaťa v časovom horizonte niekoľkých rokov má nesporne stúpajúcu tendenciu, ktorú je súd povinný zohľadniť.

15. V prejednávanej veci bol naposledy výkon rodičovských práv rodičov k maloleťmu O. X. U. upravený rozsudkom Okresného súdu Lučenec č. k. 6P/52/2015-24 zo dňa 27. 10. 2015, ktorým súd schválil rodičovskú dohodu ohľadne úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloleťmu dieťaťu tak, že zveril maloleťmu O. U. do osobnej starostlivosti matky a otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloleťmu dieťaťu sumou po 30 Eur mesačne, počnúc právoplatnosťou rozsudku. Styk otca s maloleťm dieťaťom súd uvedenou rodičovskou dohodou upravil na každú stredu od 16.00 hod. do 19.00 hod., každý páry týždeň v mesiaci v sobotu od 9.00hod. do 17.00hod., a každý nepáry týždeň v mesiaci v nedeľu od 9.00hod. do 17.00hod..

Odvolací súd uvádza, že vyššie uvedený rozsudok, ktorým súd schválil rodičovskú dohodu bol zo dňa 27. 10. 2015, kedy mal maloleť O. X. len X mesiacov. Otec maloleťmu v prejednávanej veci podal návrh na zmenu úpravy práv a povinností k maloleťmu ťažiskovo navrhujúci rozšírenie styku otca s maloleťm dieťaťom dňa 04. 06. 2018, t. j. v čase, kedy mal maloleť D. roky a A. mesiace, pričom súd prvej inštancie rozhodoval v čase, keď mal maloleť D. roky a M. mesiace. Uvedená okolnosť je podstatná jednak z hľadiska posúdenia odôvodnených potrieb maloleťmu dieťaťa, ktoré sú odlišné pri maloleťom dieťati navštevujúcom predškolské zariadenie, v porovnaní s dieťaťom vo veku niekoľkých mesiacov; a je tak zásadná pre posúdenie veci z hľadiska výšky výživného, ktorým je otec maloleťmu povinný prispievať, a zároveň otázka veku maloleťmu je rozhodujúca a určujúca i pri rozhodovaní o úprave styku maloleťmu dieťaťa s tým z rodičov, do starostlivosti ktorého nie je zverený.

16. Odvolací súd osobitne na odvoláciu námietku otca maloleťmu posudzoval otázku výšky výživného, keď otec maloleťmu tvrdí, že návrh na zvýšenie výživného zo strany matky mal byť vzhľadom na jeho možnosti, schopnosti a pomery zamietnutý, t. j. výživné malo bezo zmeny zostať vo výške 30 Eur

tak, ako bolo určené Okresným súdom Lučenec v konaní 6P/52/2015. Odvolací súd zdôrazňuje, že právo dieťaťa na výživu voči rodičom vzniká narodením a plnenie vyživovacej povinnosti trvá, kým dieťa nie je schopné samé sa živiť. Každý z rodičov je povinný vyživovať svoje dieťa, pričom vyživovacia povinnosť má ale niekoľko foriem. Môže byť plnená osobnou starostlivosťou, alebo tiež čiastočne starostlivosťou o domácnosť; ďalšou formou plnenia vyživovacej povinnosti je poskytovanie vecných plnení, napríklad bývania alebo stravovania. Treťou formou plnenia vyživovacej povinnosti je platenie výživného ako bežného plnenia na úhradu potrieb dieťaťa. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne stará, plní vyživovaciu povinnosť prevažne poskytovaním vecných plnení ako je bývanie, strava, nákup, ošatenie, zabezpečenie zdravotnej starostlivosti, a pod. a osobnou starostlivosťou. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne nestará prispieva na jeho výživu výživným, ktoré určil súd. Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti je smerodajná životná úroveň každého z rodičov, pretože platí premisa, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni každého svojho rodiča. Základnou zásadou pre stanovenie výšky výživného u povinného je miera jeho schopností, možností a majetkových pomerov. Za schopnosti každého rodiča treba považovať jeho reálny zárobok, ktorý dosiahne v čase vyhlásenia rozhodnutia. Tento však treba modifikovať možnosťami rodiča, ktoré rozširujú reálne dosahovaný zárobok o subjektívnymi vlastnosťami reálne dosahovaný zárobok o subjektívnymi vlastnosťami podmienené možnosti, ako sú fyzická zdatnosť, vzdelanie, zdravotný stav, pracovné ponuky a podobne. Pre posúdenie možností a schopností povinného rodiča nie sú rozhodujúce jeho skutočné zárobkové pomery, ale jeho reálne zárobkové možnosti, dané jeho fyzickým stavom a nadaním, množstvom získaných vedomostí pracovných skúseností a podobne. Na strane druhej, základnou podmienkou správneho určenia vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu je tiež vyhodnotenie nákladov na dieťa. Náklady predstavujú všetky náklady potrebné na uspokojenie jeho potrieb, pričom medzi základné patrí bývanie, stravovanie, ošatenie, hygienické potreby a drogeria, zdravotná starostlivosť, školské potreby a náklady súvisiace s plnením školskej dochádzky (v prípade, ak sa jedná o dieťa v školopovinnom veku).

17. V prejednávanej veci bol maloletý rozsudkom 6P/52/2015 zo dňa 27. 10. 2015 zverený do osobnej starostlivosti matky, u ktorej bezo zmeny doposiaľ i v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie býval, pričom matka zabezpečuje maloletému všetku osobnú starostlivosť, bývanie a znáša taktiež náklady spojené so stravovaním maloletého, ošatením, zaobutím, náklady na hygienické potreby a tiež náklady spojené s navštevovaním materskej školy. Uvedeným rozsudkom bola uložená povinnosť otcovi maloletého dieťaťa prispievať na jeho výživu sumou 30 Eur, ktorá výška výživného bola určená v roku 2015 a táto trvala až do rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorý dňom 11. 07. 2018 rozhodol o zvýšení vyživovacej povinnosti na sumu 70 Eur. Súd prvej inštancie prihliadol jednak na oprávnené záujmy maloletého dieťaťa a výšku nákladov, s ktorými je starostlivosť o dieťa v jeho veku spojená. Odvolací súd uvádza, že reálne náklady na starostlivosť o maloleté dieťa vo veku D. rokov vysoko prevyšujú jednak pôvodne určenú výšku výživného vo výške 30 Eur, ale prevyšujú zároveň i súdom stanovenú výšku v sume 70 Eur, kedy do týchto nákladov je potrebné započítať i náklad spojený s bývaním, ošatením, nákladmi na stravu a navštevovaním predškolského zariadenia. Preto odvolací súd konštatuje, že hodnotiac potreby na strane maloletého dieťaťa nie je výška výživného určená súdom prvej inštancie v sume 70 Eur neprimeraná, tak ako namietal otec v podanom odvolaní. Odvolací súd sa zaoberal taktiež druhým aspektom namietaným otcom maloletého dieťaťa v podanom odvolaní, a to možnosťami, schopnosťami a pomermi na strane otca maloletého dieťaťa, ako osoby z vyživovacej povinnosti povinnej. Predmetom odvolania bola predovšetkým tá námietka zo strany otca maloletého, že v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie síce ešte otec maloletého zamestnaný bol, ale pracovný pomer mal trvať do 31. 08. 2018 u zamestnávateľa, ktorý s ním uzatvoril pracovný pomer na dobu určitú, pričom tento zmluvu dvakrát predĺžil. Otec maloletého tak namietal jednak, že v súčasnom zamestnaní dosahuje výšku príjmu necelých 400 Eur, z ktorej je suma určená na výživné vo výške 70 Eur neprimerane vysoká a zároveň namietal, že takýto príjem má otec maloletého možnosť dosahovať len do 31. 08. 2018, pričom po uvedenom dni nie je perspektíva ani príjmu v uvedenej výške. Na túto odvolaciu námietku odvolací súd prioritne poukazuje, že nie výlučne reálny zárobok, ktorý povinný rodič dosiahne v čase vyhlásenia rozhodnutia, je bez ďalšieho rozhodujúci pre rozhodnutie o výške výživného, ale tento je potrebné modifikovať i možnosťami rodiča z vyživovacej povinnosti povinného, jeho vzdelaním, zdravotným stavom, schopnosťami a pod.. V prejednávanej veci otec maloletého dieťaťa je vo veku XX rokov, teda je v produktívnom veku, nemá inú vyživovaciu povinnosť, v súčasnosti nie sú na neho výživou alebo starostlivosťou odkázané žiadne ďalšie osoby, preto je v možnostiach a schopnostiach otca maloletého dieťaťa snažiť sa dosahovať taký príjem, aby bolo možné čo najlepšie zabezpečiť záujmy maloletého a postarať sa tak o jeho výchovu a výživu minimálne sumou pokrývajúcou aspoň nevyhnutné náklady spojené so starostlivosťou o neho. Odvolací súd konštatuje, že pokiaľ otec maloletého dosahuje

príjem vo výške necelých 400 Eur, v rámci jeho časových i zdravotných možností, keď jeho zdravotný stav nie je nijako obmedzený, nájsť si ďalšie zamestnanie, prípadne brigádnicke zvýšiť svoj príjem tak, aby mohol prispievať na maloletého, keďže osobnú starostlivosť, aj starostlivosť spočívajúcu v materiálnom zabezpečení zabezpečuje výlučne matka maloletého. Pokiaľ otec maloletého argumentoval v podanom odvolaní tým, že pracovný pomer mu končí dňom 31. 08. 2018, odvolací súd uvádza, že o tejto skutočnosti mal otec maloletého vedomosť od počiatku vzniku pracovného pomeru, a preto mal dostatočný časový priestor na to, aby si našiel iné, ďalšie zamestnanie a ani po dni 31. 08. 2018 nezostal bez príjmu, nakoľko je osobou, na ktorú je výživou odkázané maloleté dieťa. Skončenie pracovného pomeru uzavretého na dobu určitú nemôže byť dôvodom a argumentom pre zníženie vyživovacej povinnosti, resp. dôvodom pre nezvýšenie vyživovacej povinnosti, tak ako si vyžadujú oprávnené potreby a reálne náklady maloletého. Ako už bolo konštatované vyššie, na otca nie sú odkázané výživou či starostlivosťou žiadne ďalšie osoby, preto si otec maloletého môže hľadať zamestnanie (prípadne brigády) i v iných mestách ako je R., kde je ponuka pracovných možností vyššia a otec maloletého nie je v otázke pracovného uplatnenia nijako územne obmedzený. Odvolací súd preto uvedenú odvolaciu námietku otca maloletého, týkajúcu sa výživného, nevzhladol ako opodstatnenú.

18. Pokiaľ sa týka rozhodnutia súdu ohľadom úpravy styku otca s maloletým dieťaťom, tu odvolací súd pre úplnosť uvádza, že otec maloletého dieťaťa napadol rozsudok súdu prvej inštancie v časti úpravy tzv. bežného styku, t. j. počas pracovného týždňa a cez víkendy, taktiež počas letných prázdnin, pričom akceptoval styk upravený počas veľkonočných sviatkov, vianočných sviatkov a jarných prázdnin. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom rozšíril úpravu tzv. bežného styku otca s maloletým, keď síce ponechal frekvenciu stretávania sa počas bežného týždňa na jeden deň v týždni (a to každú stredu od 16.30 h do 19.00 h), avšak pokiaľ sa týka víkendov, tu bol oproti predchádzajúcej úprave styk otca s maloletým rozšírený na celý víkend, nakoľko podľa predchádzajúcej úpravy styku súdom bol otec s maloletým oprávnený tráviť každú párnú sobotu v mesiaci od 9.00 h do 17.00 h a každú nepárnu nedeľu v mesiaci od 9.00 h do 17.00 h. Oproti uvedenému došlo k zmene a rozšíreniu styku otca s maloletým na víkend začínajúci od piatka 16.30 h až do nedele do 19.00 h tak, že prevezme dieťa spred bytu matky a otec odovzdá dieťa matke v nedeľu o 19.00 h rovnako pred bytom matky. Tu je potrebné uviesť, že doposiaľ úprava styku nebola nastavená tak, že by zahŕňala i nočné spanie maloletého dieťaťa v domácnosti otca. Uvedeným teda dochádza pomerne k veľkej zmene, ktorú musí maloleté dieťa samo spracovať, pričom nocovanie maloletého dieťaťa vo veku D. rokov, ktoré doposiaľ bolo zvyknuté výlučne na prítomnosť matky, je proces postupný až dlhodobý. Správne preto bolo rozhodnutie súdu prvej inštancie, keď na uvedenú okolnosť prihliadol i pri úprave styku počas letných prázdnin, keď styk upravil v rozsahu jedného kalendárneho týždňa v mesiaci júl a rovnako a v rozsahu jedného kalendárneho týždňa v mesiaci august (od 15. 08. do 22. 08.). V tejto súvislosti otec maloletého namietal, že styk s maloletým v rozsahu jedného týždňa sa mu javí neprimerane krátky oproti jeho pôvodnému návrhu na úpravu styku v rozsahu dvoch týždňov počas letných prázdnin. Odvolací súd k uvedenému uvádza, že rozumie v snahe otca tráviť s maloletým čas predstavujúci polovicu kalendárneho mesiaca počas letných prázdnin a odvolací súd takúto snahu otca i kladne hodnotí, avšak na uvedené v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie, ako i v čase rozhodovania odvolacieho súdu nie je vhodná doba, keď maloletý je v súčasnosti len útleho veku, pričom doposiaľ nebol zvyknutý na trávenie nocí mimo domu, vzdialený od svojej matky, pričom pri dieťaťi vo veku D. rokov je absolútne pochopiteľná veľmi úzka väzba medzi dieťaťom a matkou. Pokiaľ proces adaptácie zo strany maloletého dieťaťa na rozšírenú formu styku medzi ním a otcom zahŕňajúci i prenocovanie v rozsahu dvoch nocí počas víkendov a jedného týždňa počas letných prázdnin, prebehne bez problémov a bez zbytočnej psychickej záťaže maloletého, odvolací súd nevidí prekážku prečo by v budúcnosti styk otca s maloletým dieťaťom nemohol byť ešte viac rozšírený a upravený i na dobu v trvaní dvoch týždňov počas letných prázdnin. Avšak súčasná úprava styku obsiahnutá vo výroku rozsudku súdu prvej inštancie je v tomto čase určená vhodne, sledujúca predovšetkým najlepší záujem maloletého dieťaťa, kedy toto bude na jednej strane tráviť viac času so svojím otcom, avšak striedanie prostredí a postupné odlučovanie od matky i počas nocí musí byť procesom postupným a dieťa nezaťažujúcim.

19. Pokiaľ otec maloletého namietal, že súd prvej inštancie neakceptoval návrh otca na úpravu styku počas bežného týždňa na dva dni v týždni, odvolací súd i v tejto otázke opätovne poukazuje na útlý vek dieťaťa, kedy je pre dieťa vo veku D. rokov, ktoré začalo dochádzku do predškolského zariadenia, mimoriadne dôležitý pravidelný denný režim, opakujúca sa rutina, pocit stability zázemia, ktorý by len s ťažkosťami bolo možné dosiahnuť, pokiaľ by maloletý strávil v nepárny týždeň každý druhý deň striedavo s otcom a matkou (keď otec navrhoval styk v utorok od 15.00 h do 19.00 h a vo štvrtok od 15.00 h

do 19.00 h). Trávenie času maloletým dieťaťom každý druhý deň v týždni striedavo s iným z rodičov a v inom prostredí, je pre maloleté dieťa náročné, narúša jeho bežný režim a spôsob fungovania v konečnom dôsledku môže byť z uvedených dôvodov kontraproduktívne. Odvolací súd sa preto i v uvedenej otázke stotožnil so zmierlivou úpravou určenou súdom prvej inštancie, keď tento nastavil jednotný režim stretávania sa otca s maloletým dieťaťom každý týždeň v rovnakom čase, t. j. v stredu od 16.30 h do 19.00 h. I takýmto spôsobom sa môže vžiť pravidelná rutina, ktorú si ľahšie osvojí jednak maloletého dieťa a taktiež obaja rodičia maloletého dieťaťa. Pokiaľ otec maloletého namietal i čas prevzatia a odovzdania dieťaťa, kedy navrhoval, aby bol oprávnený si prevziať už o 15.00 h, a to v škôlke (nie pred bytom matky od matky) z dôvodu, že matka otca neinformuje o aktivitách v materskej škole a z toho dôvodu bude mať otec maloletého zabezpečený prístup informácií z materskej školy, v tejto otázke je potrebné prisvedčiť argumentu matky, ktorá uviedla, že otec maloletého ako rovnocenný rodič môže a je oprávnený informovať sa o činnostiach a aktivitách v materskej škole i sám, či už osobne alebo telefonicky. Pokiaľ bolo v konaní zo strany matky namietané, že v minulosti došlo k situáciám, kedy si otec maloletého neprevzal v čase vopred dohodnutom, resp. určenom, je potom pravdepodobná možnosť, že takéto konanie sa i do budúcnosti môže zopakovať a dôsledky uvedeného by v konečnom dôsledku znášal predovšetkým maloletý, ktorý by na vyzdvihnutie otcom čakal v škôlke. Pokiaľ uvedenú možnosť, ktorej negatívne následky by v najväčšej miere znášal výlučne maloletý, je nutné pripustiť, potom je správna a namiesto úprava styku včítane času a miesta odovzdania maloletého dieťaťa tak, ako upravil súd prvej inštancie. Je nutné uviesť, že počas bežného týždňa otec s maloletým nemusí vždy cestovať do R., môže zvoliť aktivity vhodné a zaujímavé pre maloletého i v mieste bydliska maloletého a víkendy (každý párny týždeň) tráviť s maloletým podľa uváženia otca maloletého.

20. S poukazom na uvedené dôvody odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny, a to i vo výroku o trovách konania, ktorý výrok je závislý na rozhodnutí vo veci samej. Súd prvej inštancie správne rozhodol o trovách konania s poukazom na § 52 CMP, v ktorom je zakotvená zásada, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1 a § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, nakoľko nebol dôvod na postup podľa § 53 a § 55 CMP.

21. Rozhodnutie senátu krajského súdu bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu X : X..

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).